

Humane
World for
Animals™

Denumită anterior
Humane Society International

The Pecking Order 2024 – România

Deschiderea drumului către condiții superioare
de bunăstare pentru puii din industria fast-food

Puii sunt animale active, curioase, cu adaptare armonioasă din punct de vedere social și cu abilități cognitive surprinzătoare. Cu toate acestea, producția convențională de pui tratează cu indiferență aceste abilități naturale ale păsărilor și cauzează implicit o serie de probleme serioase în materie de bunăstare a animalelor.

Cuprins

Introducere	1
Argumente în favoarea unei legislații actualizate	2
Industria puilor broiler în România	5
Schimbarea preferințelor consumatorilor	7
Bunăstarea puilor broiler și Angajamentul European pentru Pui (ECC)	8
The Pecking Order 2024: Metodologie	10
Rezultate	11
Rezultatele companilor și sfaturi	16
Principalele constatări și căi de urmat	20
Referințe	22

Industria fast-food este un important cumpărător de carne de pui și, ca atare, aceasta are capacitatea și responsabilitatea de a promova optimizări la nivelul fermelor, în sensul respectării standardelor superioare de bunăstare a animalelor.

Introducere

Peste 6,4 miliarde de pui, denumiți în mod obișnuit „pui de carne/broiler”, au fost sacrificați în Uniunea Europeană în 2023.¹ România reprezintă un pion important în industria europeană a cărnii de pui, ocupând locul opt în UE și fiind responsabilă pentru sacrificarea a 300,8 milioane de pui,² respectiv pentru aprovizionarea piețelor locale și internaționale. Industria fast-food, un important cumpărător de carne de pui, influențează modul în care aceste animale sunt crescute și sacrificate.

Metodele actuale de producție a cărnii de pui au condus la probleme serioase de bunăstare, iar studiile științifice dezvăluie profunzimea și gradul de suferință îndurat de păsări. Sondajele evidențiază preocuparea semnificativă a consumatorilor pentru bunăstarea animalelor de fermă și cererea tot mai mare de produse obținute prin metode mai etice. Companiile din întreaga lume adoptă standarde mai ridicate de bunăstare a animalelor și există o cerere din ce în ce mai mare de a reanaliza legislația depășită a UE. Combinați, acești factori indică faptul că este necesară o reformă în sectorul avicol din Europa și din România. Industria fast-food are puterea de a face schimbări semnificative în bine în această privință.

The Pecking Order este conceput pentru a contribui la această schimbare prin furnizarea de informații privind standardele mai ridicate de bunăstare a animalelor și prin tragerea la răspundere a companiilor pentru condițiile animalelor din lanțurile lor de aprovizionare. Această inițiativă își propune să îmbunătățească viața a milioane de pui, asigurându-le protecție de bază în conformitate cu știința privind bunăstarea animalelor și în baza criteriilor cu fundament științific menționate în Angajamentul European pentru Pui (European Chicken Commitment – ECC).

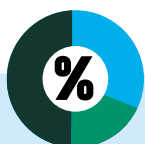
The Pecking Order 2024 – România evaluează progresul industriei fast-food din România prin analizarea progresului a 12 lanțuri de fast-food de top și evaluarea tranziției acestei industrii către standarde îmbunătățite de bunăstare a puiilor broiler. Raportul își propune să încurajeze utilizarea unor practici mai bune în rândul companiilor din industria fast-food, să ofere producătorilor informații-cheie pentru a rămâne pe poziții fruntașe, să ghideze legislatorii în sprijinirea îmbunătățirii aspectelor legate de bunăstare în cadrul acestei industrii și să ajute consumatorii să facă alegeri alimentare mai informate.

Argumente în favoarea unei legislații actualizate

În urmă cu mai bine de 25 de ani, Uniunea Europeană a adoptat o legislație generală privind protecția animalelor de fermă (Directiva 98/58/CE a Consiliului). În 2007, UE a adoptat Directiva 2007/43/CE, cunoscută sub numele de Directiva pentru bunăstarea puilor de carne (broiler), care stabilește standarde minime pentru puii crescuți și sacrificați pentru producția de carne.

În strategia sa din 2020 numită Strategia De la Fermă la Consumator (Farm to Fork), Comisia Europeană a recunoscut necesitatea de a actualiza și de a extinde până la sfârșitul

anului 2023 domeniul de aplicare al legislației existente la nivelul Uniunii Europene privind bunăstarea animalelor, însă nu a prezentat încă nicio propunere legislativă privind bunăstarea animalelor din ferme. Legislația actuală, inclusiv Directiva pentru bunăstarea puilor broiler este învechită și nu reflectă înțelegerea științifică a aspectelor legate de bunăstarea animalelor. Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) a publicat o serie de [avize științifice](#) privind bunăstarea animalelor de fermă în 2023, care evidențiază deficiențele legislației actuale și necesitatea unei modificări legislative pentru a îmbunătăți condițiile de bunăstare a animalelor crescute și sacrificate pentru consum.

Europenii și bunăstarea animalelor de fermă

84% dintre europeni și

69% dintre români doresc o mai bună protecție pentru animalele de fermă.³

89% dintre consumatorii europeni afirmă că este important să se pună în aplicare norme mai stricte privind bunăstarea animalelor de fermă.⁴

Angajamentul European pentru Pui (European Chicken Commitment – ECC)

The Pecking Order evaluează industria fast-food folosind criteriile științifice ale Angajamentului [European pentru Pui \(ECC\)](#), aprobate de organizațiile pentru bunăstarea animalelor din întreaga lume. Aceste criterii stabilesc standarde minime pentru abordarea celor mai urgente probleme de bunăstare în producția de pui de carne, în contextul în care doar legislația actuală a UE nu este suficientă. Legislația actuală permite supraaglomerarea spațiilor, iluminatul insuficient, mediile nepotrivite și sacrificarea în condiții inumane. De asemenea, aceasta permite utilizarea unor linii genetice de pui cu creștere rapidă, care ajung la greutatea de piață atât de repede încât sunt predispuși la afecțiuni scheletale debilitante și dureroase și la anomalii ale membrilor.^{5,6,7} Standardele ECC se aliniază recomandărilor EFSA, oferind referințe pentru producători și companii pentru a respecta mai bine aspectele de ordin științific, pentru a răspunde evoluției percepției și cererii consumatorilor și pentru a se pregăti pentru viitoarea legislație privind bunăstarea puilor broiler.

Legislația actuală a UE, care este și legislația României, este comparată cu criteriile ECC în tabelul 1. Legislația UE care reglementează bunăstarea puilor broiler este Directiva privind puii crescuți pentru producția de carne (Directiva 2007/43/CE a Consiliului).

criterii	Legislația UE ⁸	Cerința ECC ⁹
Legislație	Directiva generală privind protecția animalelor de fermă și directiva privind puii crescuți pentru producția de carne.	Conformitatea cu directivele UE privind bunăstarea animalelor, indiferent de țara producătoare.
Factor de densitate	Un factor maxim de densitate a efectivelor de 33 – 42 kg/m ²	Un factor maxim de densitate a efectivelor de 30 kg/m ²
Rase	Sunt permise linii genetice cu condiții de bunăstare redusă și creștere rapidă.	Sunt permise numai linii genetice cu creștere mai lentă și rezultate mai bune în materie de bunăstare.
Lumină naturală	Lumină cu intensitate de minim 20 de lux (lx).	Lumină cu intensitate de minim 50 de lux (lx), inclusiv lumină naturală.
Stinghii de cocoțat	Nu există cerințe.	O suprafață de cel puțin 2 metri de stînghie utilizabilă la fiecare 1,000 de păsări.
Îmbunătățirea mediului	Nu există cerințe.	Minim 2 substraturi de ciugulit la fiecare 1,000 de păsări.
Calitatea aerului	Cerințe pentru crescătorii: (a) nivelul de concentrație pentru amoniac (NH ₃) nu va depăși 20 ppm iar nivelul de concentrație pentru dioxid de carbon (CO ₂) se păstrează sub valoarea de 3,000 ppm – valorile fiind măsurate la înălțimea capetelor puilor; (b) temperatura interioară, atunci când temperatura exterioară măsurată la umbră depășește 30 de grade C, nu depășește această temperatură exterioară cu mai mult de 3 grade C; (c) umiditatea relativă medie măsurată în interior pe parcursul a 48 de ore nu depășește 70% atunci când temperatura exterioară indică valori sub 10 grade C.	Cel puțin cerințele din anexa 2.3 la Directiva UE privind protecția puilor crescuți pentru carne (cum se prevede în legislația UE).
Baterii	Baterii permise	Fără baterii sau sisteme supraetajate ^a
Sacrificarea animalelor	Asomarea electrică cu baie de apă este permisă. ¹⁰	Asomare prin atmosferă controlată (CAS) utilizând gaze inerte sau sisteme multifazice, sau asomare electrică cu baie de apă.
Audhuri externe	Autoritățile efectuează inspecții pentru a verifica conformitatea unei proporții adecvate de animale crescute în fiecare stat membru	Necesare pentru a demonstra conformitatea

Tabelul 1: Comparație între legislația UE și criteriile ECC

^a În UE, puii broiler destinați producției de carne nu sunt de obicei crescuți în baterii, dar păsările de reproducție (adică generațiile de părinți și bunici) pot fi crescute în baterii sau în sisteme supraetajate, în care mișcarea lor este limitată și nu au acces la așternut.

Antibioticele și sănătatea publică

Relația interconectată dintre antibiotice, sănătatea publică și producția de pui are implicații profunde atât pentru bunăstarea animalelor, cât și pentru sănătatea umană. Antibioticele au fost utilizate pe scară largă în producția de pui pentru a spori creșterea acestora și a preveni bolile, însă utilizarea lor greșită și excesivă a contribuit la apariția bacteriilor rezistente la antibiotice, afectând atât animalele, cât și oamenii. Transmiterea bacteriilor rezistente la antibiotice de la animale la oameni ridică îngrijorări cu privire la apariția unor infecții greu de tratat, ceea ce va duce, posibil, la o creștere a ratei mortalității.¹¹

Din ianuarie 2022, legislația UE interzice utilizarea de rutină a antibioticelor în creșterea animalelor, inclusiv tratamentele preventive (profilactice) de grup.¹² Regulamentul privind aditivii pentru hrana animalelor, care a intrat în vigoare în ianuarie 2006, interzice folosirea

antibioticelor pentru stimularea creșterii, permițând utilizarea acestora numai în scopuri medicale și sub supraveghere veterinară.¹³

România ocupă locul 13 din 31 de țări europene în ceea ce privește cele mai mari vânzări de antibiotice pentru animalele de fermă. România se situează peste media tuturor celor 31 de țări. Cipru se situează pe primul loc, urmat de Polonia; Norvegia are cea mai mică rată de utilizare.¹⁴

Puii cu creștere mai lentă, rasele cerute în conformitate cu ECC, au o imunitate mai bună,^{15,16} sunt mai rezistenți și necesită mai puține antibiotice.^{17,18} Cu o densitate de populare mai mică, rasele cu creștere mai lentă contribuie la reducerea utilizării antibioticelor și la atenuarea dezvoltării agenților patogeni rezistenți la antibiotice.

Industria puilor broiler în România

România reprezintă o parte semnificativă a industriei de pui de carne din Europa, aprovizionând cu produse din carne de pasăre atât piețele interne, cât și pe cele internaționale. În 2023, peste 6,4 miliarde de pui au fost sacrificați în Uniunea Europeană. România a ocupat locul opt, fiind responsabilă pentru sacrificarea a 300,8 milioane de pui.¹⁹

Producția de carne de pui joacă un rol important în economia României. Sectorul a înregistrat o creștere vizibilă începând cu anul 2000.²⁰ Previțiunile sugerează că producția va crește în următorul deceniu, ceea ce face ca nevoia de îmbunătățire a condițiilor de bunăstare a animalelor să devină o problemă și mai urgentă.²¹ Puii sunt cele mai sacrificate animale în România.

Se preconizează că piața europeană de fast-food, inclusiv România,²² va continua să crească datorită stilului de viață alert al consumatorilor, expansiunii lanțurilor alimentare internaționale, progreselor tehnologice în materie de comenzi și livrări online și promoțiilor strategice.²³ Această creștere sugerează că lanțurile fast-food vor reprezenta un factor major în expansiunea industriei cărnii de pui în Europa și în România.

În prezent, în Uniunea Europeană, aproximativ 90% dintre pui sunt crescuți în spații interioare cu sisteme intensive, în care zeci de mii de păsări cu rate rapide de creștere sunt înghesuite în cotețe cu densități mari ale efectivelor.²⁴ În mare, producția de pui din România urmează același model de creștere în spații interioare cu sisteme intensive. Până în prezent, doar câțiva producători de pui din România utilizează modele de creștere alternative, cu un nivel mai ridicat de bunăstare, în conformitate cu criteriile ECC, sau cresc rase de pui cu un nivel mai ridicat de bunăstare.

Companiile românești și ECC

Sectorul alimentar european evoluează pe măsură ce crește cererea clienților pentru produse care respectă mai mult bunăstarea animalelor. Peste 380 de companii din Europa s-au angajat să respecte criteriile ECC. Tabelul 2 enumeră 13 companii din România care și-au asumat deja acest angajament.²⁵ Cele patru companii de tip fast-food din secțiunea „Restaurante” sunt evaluate în acest raport.

Restaurante	Ospitalitate	Servicii alimentare	Producător
Grupul Holder inclusiv sub-brand PAUL	Louvre Hotels, inclusiv sub-brandul Golden Tulip	Sodexo	Freiberger Lebensmittel GmbH & Co. Produktions- and Vertriebs KG
IKEA	Accor, inclusiv sub-brandurile Sofitel, Swissotel, Pullman, Novotel, Mercure și Ibis Styles		Bonduelle
Pizza Hut Marea Britanie și Europa			Dr. Oetker
Subway			Danone
			Nestlé, inclusiv toate sub-brandurile
			Unilever, inclusiv sub-brandul Knorr

Tabelul 2: Companii din România în relație cu ECC

Cu excepția sistemelor de hrănire și administrare a apei, unitățile de producție convenționale sunt doar niște spații goale. Puii nu își pot exprima curiozitatea naturală sau modelele comportamentale înnăscute, cum ar fi cocoțatul sau căutarea hranei.

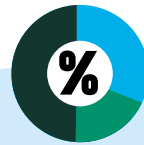
Schimbarea preferințelor consumatorilor

Preferințele consumatorilor s-au schimbat de-a lungul anilor, oamenii dorind să știe mai multe detalii despre modul în care sunt produse alimentele lor preferate. Această schimbare se reflectă în meniurile fast-food-urilor. Sondajele recente arată o mai mare preocupare pentru bunăstarea animalelor din ferme și o cerere crescândă pentru produse obținute prin metode mai etice.

Conform Eurobarometrului 2023, sondajul oficial al Comisiei Europene, peste 90% dintre europeni indică faptul că este important să fie protejată bunăstarea animalelor de fermă, aproape opt din zece români împărtășind acest punct de vedere.²⁶ Un raport din 2023 al Novel Research, solicitat de Humane Society International (acum numit Humane World for Animals), a concluzionat că 92% dintre români consideră că este „foarte important” să se asigure un nivel de bunăstare a animalelor de fermă, un consens identificat în toate grupurile socio-demografice, de altfel.²⁷

Eurobarometrul 2023 a arătat, de asemenea, că 60% dintre europeni și 51% dintre români sunt dispuși să plătească cu până la 20% sau chiar mai mult pentru produse provenite din sisteme de creștere care respectă bunăstarea animalelor.²⁸ Novel Research a constatat că 80% dintre români sunt dispuși să plătească cu până la 10% mai mult pentru produse ce implică un nivel mai ridicat de bunăstare a animalelor.²⁹ Statisticile și sondajele variază, dar tendințele sunt clare: consumatorii români cer companiilor să facă din bunăstarea animalelor o prioritate.

Un studiu recent al Maia Research, solicitat de Humane World for Animals, a arătat că, în ansamblu, vânzările de pui cu amănuntul / în magazinele alimentare din UE au scăzut cu 1,1% în perioada 2018-2022. În aceeași perioadă, vânzările de carne de pui cu un nivel mai ridicat de bunăstare (de exemplu, crescuți în aer liber și bio) au crescut cu 8,9%. Totodată, carnea de pui cu bunăstare superioară și-a crescut cota de piață cu 10%. În România, vânzările cu amănuntul de carne de pui au crescut cu 8,4%, iar vânzările de carne de pui crescuți în aer liber și de pui bio au crescut cu 13,9%, mărindu-și cota de piață cu 5,1%.³⁰ Aceste cifre arată că actualii consumatorii cumpără de la magazinele alimentare mai multe produse cu un nivel mai ridicat de bunăstare.

Români și bunăstarea animalelor de fermă

92%

dintre români consideră că este foarte important să se asigure bunăstarea animalelor de fermă.³¹

80%

dintre români sunt dispuși să plătească cu până la 10% mai mult pentru produse ce implică un nivel mai ridicat de bunăstare a animalelor.³²

13.9%

creștere a vânzărilor cu amănuntul de carne de pui de crescătorie și ecologică în România în perioada 2018-2022.³³

Bunăstarea puilor broiler și Angajamentul European pentru Pui (ECC)

Puii sunt animale active, cu adaptare armonioasă din punct de vedere social, curioase, cu abilități cognitive remarcabile și nevoi comportamentale complexe. Ei au un repertoriu vocal distinct, cu zeci de tipuri diferite de sunete. Cu toate acestea, producția convențională de pui nu ține cont de complexitatea acestor păsări și le cauzează probleme grave de bunăstare. Știința indică în mod clar următoarele: puii crescuți pentru carne suferă foarte mult în cadrul metodelor convenționale de producție. Criteriile ECC vizează reducerea acestei suferințe și includ cele mai importante aspecte legate de bunăstare. Acestea includ următoarele probleme:

Problemă legată de bunăstare: Supraaglomerarea

Supraaglomerarea în spațiile comerciale constituie un risc pentru sănătatea păsărilor,³⁴ de exemplu, prin creșterea riscului de boli intestinale.³⁵ De asemenea, reduce capacitatea găinilor de a-și manifesta comportamentul natural,^{36,37} și de a preveni tulburările de acest gen.³⁸ O densitate mare a efectivelor înseamnă mai multe excremente, ceea ce poate duce la un nivel

ridicat de umiditate la nivelul așternuturilor, factor ce reprezintă o cauză frecventă a leziunilor la nivelul extremităților membrilor. De asemenea, aceasta poate contribui la reducerea capacității de deplasare, care poate fi rezultatul unei activități restrânse și al unei mobilități reduse.³⁹

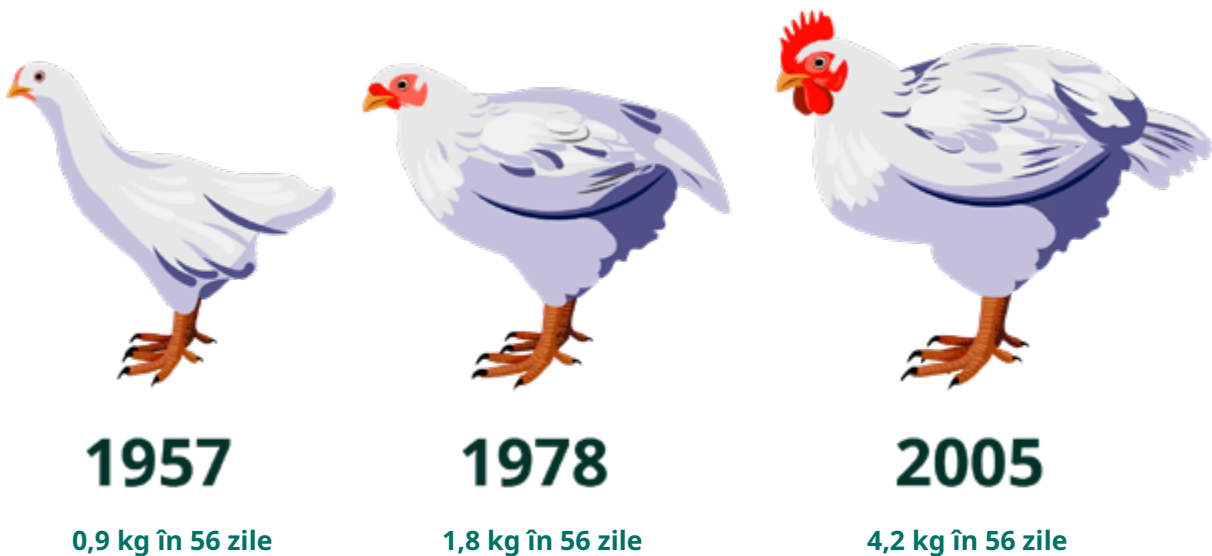
Cum abordează ECC această problemă: Limite pentru factorul de densitate

ECC stabilește limite privind densitatea efectivelor, adică numărul de păsări pe metru pătrat (m²), pentru a se asigura că puii au suficient spațiu pentru a se mișca și pentru a-și manifesta comportamentul natural.

Problemă legată de bunăstare: Creșterea rapidă

Creșterea selectivă pentru ca păsările să poată lua rapid în greutate cauzează probleme grave de bunăstare, inclusiv mobilitate redusă,⁴⁰ dimensiuni disproporționate ale rinichilor și plămânilor,⁴¹ și leziuni musculare, dar și afecțiunea

Grafic 1: Puii crescuți în mod convențional, cu creștere în greutate extrem de rapidă⁴⁶

The Pecking Order 2024: Metodologie

The Pecking Order documentul privind metodologia europeană, oferă informații cuprinzătoare cu privire la scopul evaluării comparative, criteriile de evaluare, abordarea și sistemul de notare. Acest document a fost transmis tuturor companiilor evaluate, înainte de începerea perioadei de evaluare.

Criteriile pentru *The Pecking Order* se bazează pe ECC. Evaluarea analizează progresele înregistrate de companiile fast-food în cadrul a doi piloni principali. Există 14 întrebări și fiecare întrebare se concentrează pe un atribut specific al Angajamentului European pentru Pui (ECC) pentru a îmbunătăți bunăstarea puilor.

Pilonul 1: Angajamente și Obiective

Întrebările pun accentul pe angajamentele cu termene precise publicate în scopul îmbunătățirii aspectelor legate de bunăstarea puilor. Scorul evidențiat în Pilonul 1 reflectă scopul și integritatea angajamentului companiei față de criteriile specifice prevăzute în Angajamentul European pentru Pui (ECC).

Pilonul 2: Raportarea Performanței

Întrebările se concentrează pe raportarea progreselor realizate în raport cu fiecare dintre elementele ECC. Scorul evidențiat în Pilonul 2 reflectă măsura în care o companie a reușit să implementeze propriile angajamente în legătură cu criteriile din Angajamentul European pentru Pui (ECC).

Fiecare companie primește un scor procentual asociat cu un anumit pilon de referință, care – combinate, cu ponderare egală – conduc la scor procentual general. De asemenea, scorurile evidențiate pot fi traduse prin Niveluri și Note, după cum se arată în Tabelul 3.

Nivel	Notă	Rezultat general %
1	Poziție fruntașă	86-100
2	Bine	76-85
3	Înregistrare de progrese	60-75
4	Stadiu inițial	50-59
5	Slab	26-49
6	Foarte slab	0-25

Tabelul 3: Nivel și note exprimate în praguri procentuale

Raportul folosește doar informații pe care companiile le-au distribuit public, cum ar fi pe site-urile de internet ale acestora, fie ele naționale sau internaționale sau în propriile rapoarte anuale prezentate. Anterior procesului de clasificare, toate companiile au fost informate cu privire la această analiză și au avut posibilitatea de a publica orice informații lipsă.

În 2024, a fost inclusă o întrebare suplimentară în cadrul Pilonului 1 "Angajamente și Obiective", prin care companiile sunt întrebate dacă au publicat o fișă de progres pentru a se alinia la cerințele ECC. Această întrebare a fost inclusă pentru a încuraja companiile să publice etapele necesare pentru îndeplinirea cerințelor într-un interval de timp specificat.

Lanțuri fast-food europene și românești

Raportul țintește lanțurile fast-food de top, atât internaționale cât și naționale, care servesc carne de pui. Ediția europeană 2024 a raportului *The Pecking Order* a evaluat 75 de lanțuri fast-food din Cehia, Franța, Germania, Italia, Polonia, România și Spania. Humane World for Animals Europe a evaluat Polonia și România, concentrându-se pe nouă lanțuri internaționale și trei lanțuri naționale din România. Aceste lanțuri naționale au fost selectate în funcție de dimensiunea lor, vizibilitatea brandurilor sau angajamentele existente privind bunăstarea animalelor.

Raportul european 2024 și metoda sunt disponibile la [World Animal Protection \(worldanimalprotection.org/pecking-order-2024\)](http://WorldAnimalProtection.org/pecking-order-2024).

Rezultate

Compania	ECC	Pilonul 1: Angajamente și Obiective	Pilonul 2: Raportarea Performanței	Scor general - %	Scor general - Notă	Schimbare din 2023
Branduri internaționale						
 PAUL <small>depuis 1889</small>	✓	82%	17%	49%	Slab	+
	✓	95%	0%	47%	Slab	=
	✓	82%	0%	41%	Slab	-
	✓ ^b	18%	20%	19%	Foarte slab	-
	✗	11%	0%	5%	Foarte slab	+
	✗	3%	0%	1%	Foarte slab	+
	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=
	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=
	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=

Branduri naționale

	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=
	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=
	✗	0%	0%	0%	Foarte slab	=

Tabelul 4: Prezentare generală a scorurilor individuale obținute de companiile din domeniul fast-food din România
Pentru calculul scorului general se au în vedere rezultatele generale obținute în cei doi piloni de referință.

^b În 2021, Subway s-a angajat față de ECC cu un termen limită până în 2026, dar a eliminat termenul limită în 2023.

Rezultate la nivel de companie

Datele arată scorurile generale pentru cele 12 companii de fast-food evaluate pe baza politicilor aflate la dispoziția publicului și practicilor lor de achiziții publice privind bunăstarea puilor. PAUL, IKEA și Pizza Hut conduc în clasament cu scoruri de 49%, 47% și, respectiv, 41%. Aceste companii au stabilit obiective stricte privind bunăstarea puilor, însă performanța lor generală este afectată de scorurile scăzute obținute în ceea ce privește raportarea progreselor înregistrate în vederea atingerii acestor obiective. PAUL surclasează IKEA și Pizza Hut datorită unei mai bune comunicări cu privire la progresele companiei. Cele trei companii fruntașe sunt urmate de Subway și KFC, cu scoruri generale de 19% și, respectiv, 5%.

IKEA a obținut cel mai mare punctaj la Pilonul 1, fiind prima companie care primește puncte pentru publicarea unui plan detaliat care evidențiază etapele importante către atingerea obiectivelor de bunăstare a animalelor. Subway a primit puține puncte pentru angajamentul său privind bunăstarea animalelor,

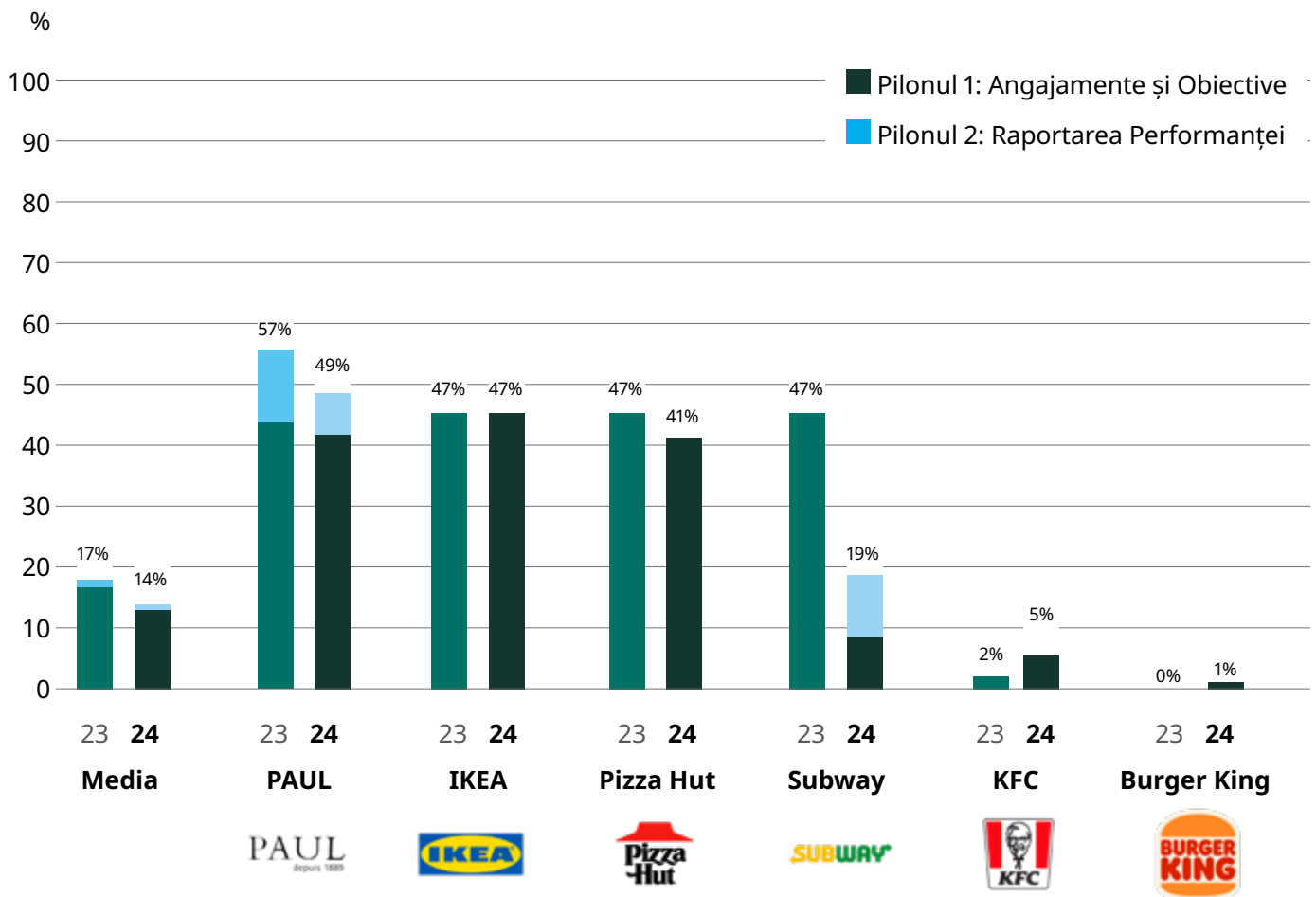
din cauza faptului că și-a retras termenul limită. Subway și PAUL sunt singurele lanțuri care au obținut un punctaj mai mare de zero la Pilonul 2. Subway a publicat unele progrese legate de scăderea densității efectivelor, îmbunătățirea spațiilor și trecerea la practici de sacrificare îmbunătățite pentru o parte din puii din lanțul de aprovizionare european, în timp ce PAUL menționează neutilizarea bateriilor și a sistemelor supraetajate.

Brandurile internaționale Burger King, Domino's, McDonald's și Starbucks, împreună cu companiile naționale 5 to go, Salad Box și Spartan, au primit scoruri generale scăzute, de 1% sau 0%.

Rezultate la nivel de sector industrial

Industria românească de fast-food, reprezentată de cele 12 companii evaluate care operează în România, are un scor general mediu de 14%, încadrându-se în categoria "foarte slab". Scorul este ușor mai mic decât în 2023, când a fost de 17%.

Branduri românești din industria fast-food care fac progrese

Imaginea 1: Prezentare generală a brandurilor din industria fast-food care au înregistrat progrese

Scorul mediu a fost influențat de o întrebare suplimentară la Pilonul 1 (Angajamente și Obiective) și de scorul mai scăzut obținut de Subway din cauza eliminării fără explicații a termenului limită stabilit pentru angajamentul față de ECC.

În ciuda scorului nefavorabil, există evoluții pozitive în industria din România:

- Patru din 12 companii (33%), inclusiv IKEA, PAUL, Pizza Hut și Subway au publicat angajamente. În mod dezamăgitor, toate brandurile, atât internaționale, cât și naționale, prezintă performanțe „slabe” sau „foarte slabe” în ceea ce privește practicile de bunăstare a puilor broiler.
- Cinci companii, printre care Burger King, IKEA, KFC, PAUL și Subway, și-au modificat comunicările online, iar patru și-au îmbunătățit comunicările privind angajamentele sau performanțele care au un impact pozitiv asupra vieții puilor.
- În 2024, IKEA a primit puncte pentru publicarea unei fișe de progres. Fișa de progres reprezintă un instrument important pentru îndeplinirea angajamentelor și pentru asigurarea consumatorilor că respectiva companie are în vedere bunăstarea puilor broiler.
- În 2023, cinci companii au obținut un punctaj mai mare de zero, iar anul acesta Burger King s-a alăturat ca a șasea companie, deoarece compania mamă, Restaurant Brands International, și-a luat un angajament general privind bunăstarea puilor broiler.
- În 2023, o singură companie, Subway, a comunicat detalii legate de progresul său în ceea ce privește punerea în aplicare a angajamentului luat privind bunăstarea, iar în acest an PAUL s-a alăturat ca a doua companie.

Aceste schimbări indică faptul că sus-numitele companii lucrează activ la îmbunătățirea aspectelor legate de bunăstarea puilor broiler. În general, brandurile internaționale obțin scoruri mai mari decât cele naționale, în principal datorită angajamentelor asumate de societățile-mamă prin intermediul ECC. Cu toate acestea, sondajul a arătat că puține branduri de fast-food comunică despre bunăstarea puilor de carne pe site-urile lor din România, o deficiență care trebuie îmbunătățită.

Branduri din industrie cu un scor de 0%

Tabelul 5: Prezentare generală a brandurilor din industria fast-food care nu au înregistrat progrese

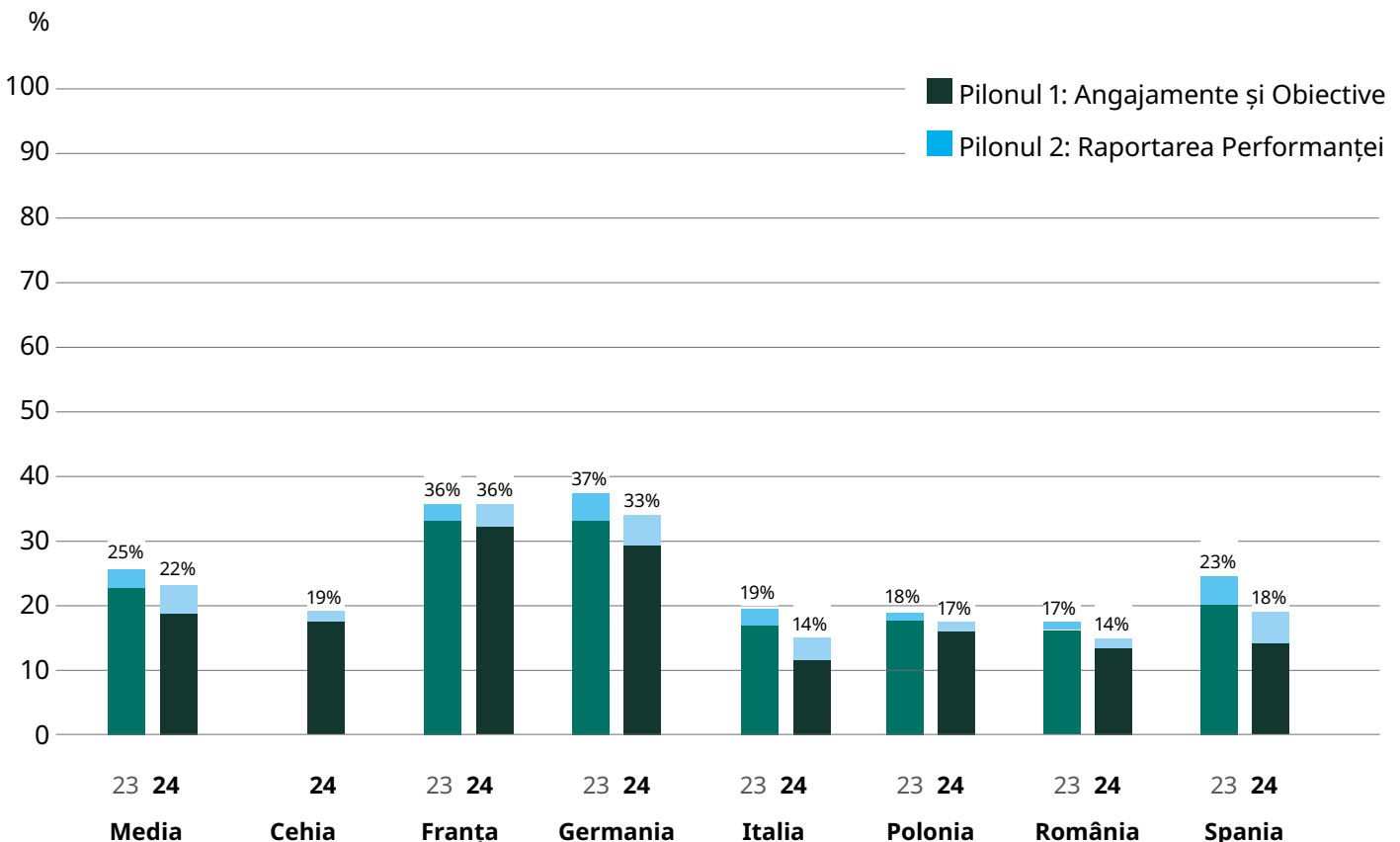
Rezultate la nivelul UE

La nivelul UE, au fost evaluate 75 de lanțuri fast-food în Cehia, Franța, Germania, Italia, Polonia, România și Spania. Punctajul mediu al industriei din aceste țări a scăzut de la 25% în 2023 la 22% în 2024, plasând cea mai mare parte a industriei în categoria „foarte slab”. Această scădere se datorează în principal includerii Cehiei, care a obținut un punctaj sub media UE, și performanței în general mai scăzute în pilonul „Angajamente”, influențată de o întrebare suplimentară privind publicarea unei fișe de progres / plan de acțiune.

Există variații notabile ale scorurilor obținute de țările UE. Franța și Germania obțin în mod constant cele mai mari scoruri, menținându-și procente între 33%-36% și reflectând angajamente mai ferme față de standarde mai ridicate de bunăstare a pilonilor, deși se încadrează în

continuare în categoria „Slab”. Cehia, evaluată pentru prima dată în 2024, a obținut un scor de 19%. Spania și Polonia au obținut scoruri ușor mai mici, între 17%-18%, ceea ce sugerează necesitatea unor îmbunătățiri în ceea ce privește asumarea de angajamente, punerea în aplicare a unor practici de bunăstare mai ridicate și raportare publică. Italia și România au obținut cel mai mic punctaj dintre cele șase țări UE, cu 14% în 2024, subliniind o nevoie semnificativă de îmbunătățire în acest sens. Cu excepția Franței și Germaniei, celelalte cinci țări rămân în continuare în categoria „Foarte slab”. De notat este că toate țările, cu excepția Franței, care a rămas la 36%, au înregistrat o scădere a scorurilor din 2023 până în 2024, Italia, Spania, România și Germania înregistrând cele mai mari scăderi, în timp ce Polonia a scăzut cu doar 1%.^c

Scorul mediu al industriei fast-food în funcție de țară în 2023-2024

Imaginea 2: Prezentarea generală a rezultatelor obținute la nivel de țară și bazate pe scorurile înregistrate de industria fast-food din respectiva țară

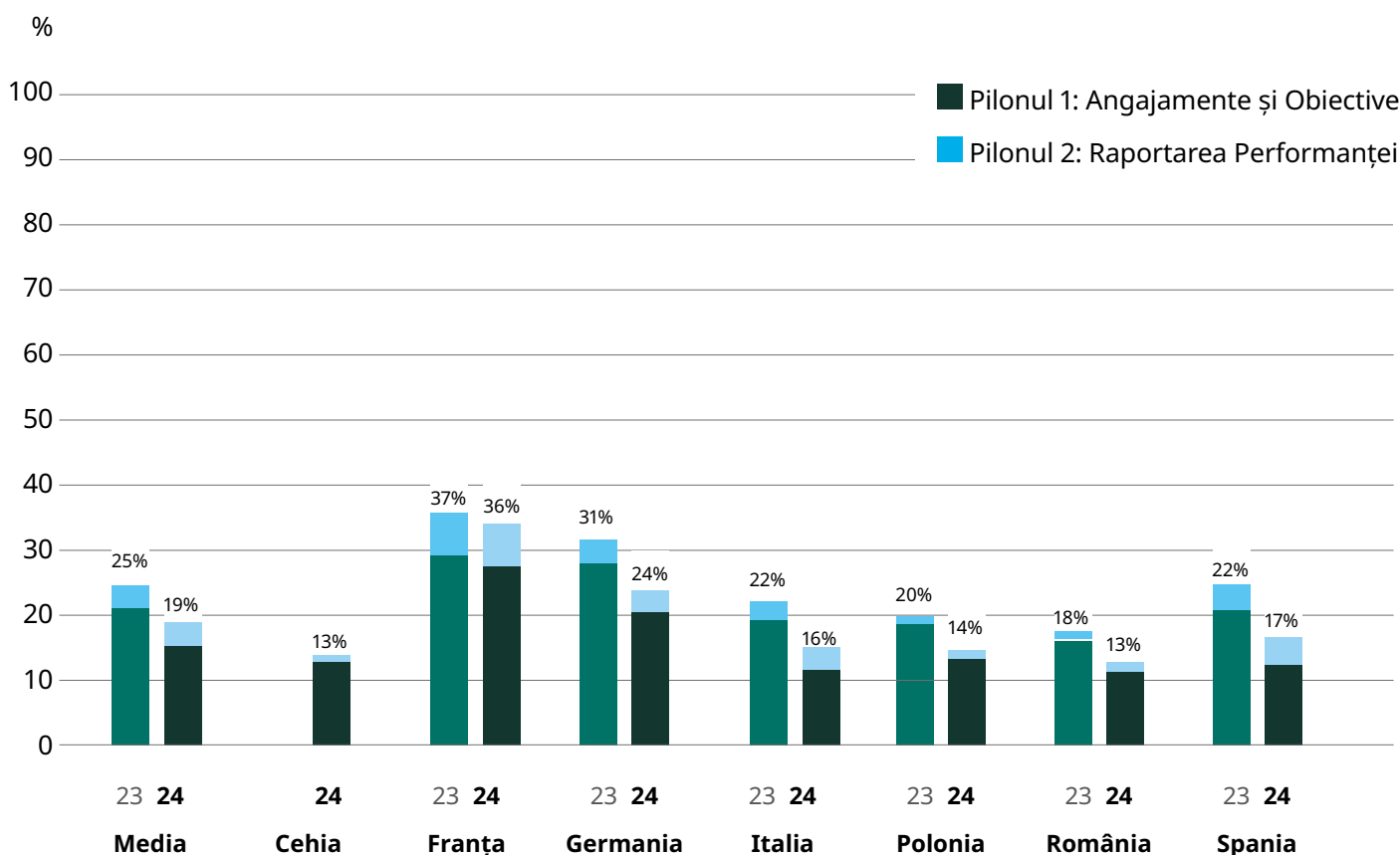
^c Trebuie remarcat faptul că Franța este evaluată în fiecare dintre pilonii de referință și în cazul unor întrebări suplimentare privind utilizarea grădinilor de iarnă (Q1.9 și 2.7). PAUL a fost singura companie care a obținut un punctaj la întrebarea 1.9, însă niciuna dintre companiile evaluate nu a obținut punctaj în cazul întrebării 2.7. Datorită acestei întrebări suplimentare (unde punctarea răspunsului a fost limitată), scorurile medii obținute de Franța sunt descurajante comparativ cu alte piețe.

Analiza și compararea scorurilor în funcție de țări este limitată de variațiile în ceea ce privește prezența societăților evaluate în diferite țări. Cu toate acestea, a fost realizată o comparație prin concentrarea asupra celor șase societăți evaluate în toate țările, inclusiv Burger King, IKEA, KFC, McDonald's, Starbucks și Subway.

Imaginea 3 ilustrează faptul că, în acest scenariu, UE a scăzut de la 25 % în 2023 la 19 % în 2024 (situându-se în categoria „Slab”); din nou, acest lucru a fost influențat în mare

parte de includerea Cehiei, care a obținut un punctaj mai mic, dar și de adăugarea în pilonul Obiective și Angajamente a unei noi întrebări privind fișele de progres. Industria Franțază de fast-food a obținut cel mai bun punctaj din UE, cu 36%, urmată de industria germană, cu 24%. Restul țărilor au obținut scoruri cuprinse între 13%-17%, industria fast-food din Polonia, Cehia și România înregistrând cel mai mic scor mediu, între 13%-14%. Toate țările, cu excepția Franței, se situează în categoria „Foarte slab”.

Scorul mediu al industriei fast-food în funcție de țară în 2023-2024, pe baza companiilor evaluate în toate țările

Imaginea 3: Prezentare generală a rezultatelor obținute la nivel de țară pe baza scorurilor înregistrate de companiile din domeniul fast-food evaluate în toate cele 7 țări ale UE: Burger King, IKEA, KFC, McDonald's, Starbucks și Subway.

Rezultatele companiilor și sfaturi

Din 2008, Burger King a deschis 11 restaurante în România, operate de francizații AmRest, Rex Concepts BK Romania și McWin. Compania mamă este Restaurant Brands International (RBI).

Burger King România a obținut un punctaj de 1%, deoarece RBI face doar un comentariu general cu privire la bunăstarea puilor broiler pe site-ul său web. Burger King poate învăța din experiența colegilor săi din Franța, Regatul Unit, Statele Unite și Canada, unde lanțul a publicat angajamentul său față de standarde mai ridicate de bunăstare a puilor.

Domino's este deținut de Domino's Pizza Inc. Din 2010, francizatul Radacini Group a deschis peste 25 de magazine în România.

Domino's România nu a obținut niciun punct deoarece nu a publicat o politică privind bunăstarea puilor. Domino's poate învăța din experiența colegilor săi din Belgia, Danemarca, Franța, Germania, Luxemburg, Țările de Jos și Polonia, care s-au angajat să respecte ECC.

IKEA este prezentă pe piața din România încă din anul 2007 având deschise trei magazine până în prezent.

În 2019, IKEA s-a angajat să adere la Angajamentul pentru Pui (Better Chicken Commitment) pentru America de Nord și Europa. IKEA România a obținut un scor general de 47%, excelând în Pilonul privind angajamentele – unde a obținut un scor de 95% pentru publicarea pe site-ul său internațional a standardelor în domeniul bunăstării puilor. Cu toate acestea, a primit un scor de 0% pentru raportarea progreselor.

IKEA România este singurul brand evaluat care a publicat o fișă de progres privind bunăstarea puilor în 2024 și singura companie internațională care comunică despre bunăstarea animalelor pe site-ul companiei din România. IKEA România își poate îmbunătăți ratingul prin furnizarea de informații complete cu privire la bunăstarea puilor prin intermediul propriului site web din România, mai degrabă decât făcând trimitere la resurse globale. IKEA Polonia poate servi drept exemplu pentru politica sa privind bunăstarea puilor, așa cum aceasta a fost postată în limba poloneză.

KFC deține a doua cea mai mare prezență în rândul lanțurilor fast-food din România, având peste 100 de restaurante deschise începând din 1997. Compania mamă este Yum! Brands Inc, iar francizatul este Sphera Franchise Group. Acesta face parte din KFC Pan Europe.

KFC Pan Europe are un program de bunăstare a animalelor de fermă care include bunăstarea puilor, ceea ce face KFC România să primească un scor general de 5%. Politica nu are definite standarde concrete și nu este aliniată la criteriile ECC, cu excepția interzicerii utilizării bateriilor. KFC România se poate alinia echipelor din Europa de Vest și poate lucra un plan pentru atingerea standardelor ECC.

McDonald's, lider de piață în România, a deschis peste 100 de restaurante de la intrarea sa pe piață în 1995. Acesta este operat de francizatul Premier Capital.

McDonald's are o politică privind bunăstarea puilor broiler, dar aceasta nu abordează în mod semnificativ cele mai importante aspecte legate de bunăstare. McDonald's România se află în afara domeniului de aplicare al acestei politici, chiar dacă aceasta acoperă și alte țări din UE, inclusiv Polonia, Spania, Italia, Germania și Elveția. Deoarece angajamentul companiei privind bunăstarea nu îndeplinește criteriile ECC și exclude România, McDonald's România înregistrează un scor de 0%. Pentru a-și îmbunătăți poziția, compania trebuie să se angajeze să respecte criteriile ECC. Publicarea acestor angajamente într-o fișă de progres ar spori transparența.

PAUL face parte din Holder Group. Din 2008, PAUL a deschis 12 brutării în România, care sunt operate de francizatul Moulin D'Or.

În anul 2020, Holder Group s-a angajat să respecte prevederile din Angajamentul European pentru Pui (European Chicken Commitment – ECC) în Europa, respectiv pentru sub-brandul său: PAUL. PAUL România a obținut un scor general de 49%, demonstrând un angajament puternic cu un rating de 82% pentru comunicarea pe site-ul său web internațional a standardelor proprii în domeniul bunăstării puilor. Acesta și-a îmbunătățit raportarea performanței la 17% prin raportarea angajamentului său de a nu utiliza pui din baterii sau sisteme supraetajate. Pentru a-și îmbunătăți în continuare scorul, PAUL România trebuie să furnizeze pe site-ul său web din România mai multe informații privind bunăstarea puilor și o fișă cu progresele înregistrate.

Din 2007, Starbucks a deschis peste 50 de restaurante în România, operate de francizatul AmRest. Societatea-mamă este Starbucks Corporation.

Ca urmare a faptului că Starbucks România nu a publicat o politică în ceea ce privește bunăstarea puilor a înregistrat un scor de 0%. Starbucks România poate învăța din experiența colegilor săi din Regatul Unit, Statele Unite și Canada, unde lanțul și-a publicat angajamentul față de standarde mai ridicate de bunăstare a puilor.

Din 2012, Subway a deschis 33 de restaurante independente în România.

În 2021, Subway Group s-a angajat să respecte ECC, inclusiv în România. Cu toate acestea, în 2023 Subway a eliminat termenul de 2026 pentru angajamentul său. Ca urmare, Subway România a obținut un scor de 19%, cu 18% la pilonul angajament și 20% la Pilonul referitor la raportarea performanței. În vederea îmbunătățirii acestui scor, Subway România trebuie să își asume pe pagina proprie de internet angajamentul de a respecta prevederile ECC, inclusiv un termen limită și o fișă de progres, respectiv să înceapă să raporteze progresele înregistrate.

Pizza Hut a deschis primul său magazin în România în 1994 și deține acum peste 40 de locații. Acesta operează prin francizatul Sphera Franchise Group și este o filială a Yum! Brands Inc. Brands Inc.

În 2020, Pizza Hut UK & Europe s-a angajat să respecte prevederile din ECC. Pizza Hut România a obținut un scor general de 41%, demonstrând un angajament puternic, cu un rating de 82% pentru dezvăluirea standardelor sale de bunăstare a puilor pe site-ul său internațional. Compania a obținut un scor de 0% în ceea ce privește raportarea performanței. Pentru a-și îmbunătăți scorul, Pizza Hut România trebuie să își publice propria politică privind bunăstarea puilor și propria fișă de progres, respectiv să informeze publicul pe site-ul său din România cu privire la stadiul acestor implementări.

Companii naționale din sectorul fast-food

5 to go este un lanț românesc de cafenele cu peste 500 de locații în România. Acest brand surclasează Starbucks la nivel local, fiind cel mai mare lanț de cafenele din țară. Unitățile sale funcționează după un model de franciză, iar prima unitate sub acest nume a fost deschisă în anul 2015.

5 to go nu a publicat nicio informație referitoare la bunăstarea animalelor în general sau la bunăstarea puilor în special. În consecință, 5 to go obține un scor de 0%. Pentru a-și întări și consolida poziția, 5 to go trebuie să publice politicile privind bunăstarea animalelor care să cuprindă aspectele referitoare la pui și să se alinieze cu ECC, inclusiv să înceapă raportarea cu privire la progresele înregistrate.

Spartan este un lanț fast-food din România având deschise 75 de restaurante, dintre care aproximativ jumătate operează în regim de franciză. În clasament, acesta este al treilea cel mai mare jucător din industria restaurantelor locale, în urma unor nume precum McDonald's și KFC. Fondat în anul 2012, lanțul de restaurante Spartan funcționează ca filială în cadrul Strong MND Corporation.

Spartan nu a publicat nicio informație privind bunăstarea animalelor sau bunăstarea puilor în mod specific, înregistrând un scor de 0%. Pentru a-și îmbunătăți poziția, Spartan trebuie să publice o politică privind bunăstarea puilor aliniată la ECC, să elaboreze o fișă de progres și să înceapă să raporteze progresele înregistrate în acest sens.

Compania românească de fast-food Salad Box, înființată în 2012, are aproximativ 30 de restaurante deschise în România. Restaurantele în sistem de franciză sunt deținute de Sterling Cruise. Aceasta este prezentă și în Cehia, Franța, Italia, Spania și alte 10 țări.

Salad Box nu a publicat o politică privind bunăstarea puilor de carne, înregistrând astfel un scor de 0%. Cu toate acestea, compania a demonstrat că a conștientizat aspectele legate de bunăstarea animalelor prin angajamentul de a achiziționa și utiliza ouă provenite 100% de la păsări crescute fără baterii (cage-free) în România până la sfârșitul anului 2025.⁵⁸ Pentru a-și îmbunătăți scorul, compania trebuie să își adauge angajamentul de a respecta ECC, să dezvolte o fișă de progres și să înceapă să își publice progresele realizate în acest sens.

Principalele constatări și căi de urmat

The Pecking Order 2024 - România oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra performanțelor înregistrate de industria fast-food în ceea ce privește bunăstarea puilor broiler, analizând 12 lanțuri importante care își desfășoară activitatea în România, din perspectiva progreselor înregistrate în îndeplinirea criteriilor cu fundament științific ale ECC. Raportul evidențiază punctele slabe și zonele de progres, oferind o perspectivă clară asupra drumului de urmat. Acesta subliniază rolul important al sectorului fast-food în îmbunătățirea aspectelor legate de bunăstare în industria puilor broiler din România.

Principalele constatări

- **Disparități internaționale:** În 2024, *The Pecking Order* a analizat companiile fast-food din Cehia, Franța, Germania, Italia, Polonia, România și Spania. Industriile fast-food din Franța și Germania, reprezentate de lanțurile fast-food care au fost evaluate, conduc în clasament cu cele mai mari scoruri generale, demonstrând angajamente mai ferme și o mai bună implementare a standardelor de bunăstare a puilor. În schimb, lanțurile din România au înregistrat cele mai mici scoruri dintre țările UE evaluate atât în 2023, cât și în 2024, indicând o nevoie semnificativă de îmbunătățire. În ciuda acestor scoruri nu tocmai îmbucurătoare, există și semne de progres.
- **Starea industriei:** În timp ce 33% dintre companiile românești au publicat angajamente privind standarde mai ridicate de bunăstare a puilor broiler, majoritatea nu au priorizat bunăstarea puilor în politicile lor. Există o nevoie urgentă ca aceste companii să se alinieze la criteriile ECC, care abordează aspecte critice privind bunăstarea în producția de pui broiler. În plus, majoritatea lanțurilor de fast-food din România întâmpină dificultăți în a pune în aplicare angajamentele asumate și a raporta în mod transparent progresele înregistrate.
- **Lanțuri internaționale vs. lanțuri naționale:** Lanțurile internaționale din România se bazează adesea pe politicile societăților-mamă. Deși se observă o evoluție pozitivă la nivel internațional în rândul brandurilor globale de fast-

food, aceste îmbunătățiri nu se reflectă încă la nivel local în România. Lanțurile naționale rămân și mai mult în urmă, neavând politici privind bunăstarea puilor. Este esențial ca lanțurile de fast-food să se asigure că angajamentele lor privind bunăstarea animalelor sunt atât vizibile, cât și aplicabile pe piața românească.

responsabilitatea de a îmbunătăți standardele de bunăstare. Sprijinind trecerea la practici de bunăstare superioare, industria poate contribui la reducerea suferinței a miliarde de pui și la alinierea la așteptările consumatorilor pentru a beneficia de un sistem alimentar mai uman, vizibil în meniurile companiilor de fast-food.

Căi de urmat

- **Angajamente și fișe de progres:** Companiile de fast-food care nu au un angajament declarat privind bunăstarea puilor ar trebui să înceapă elaborarea de politici care să se alinieze la criteriile ECC. Cele care au angajamente existente ar trebui să elaboreze fișe de progres clare pentru a-și atinge obiectivele. Fără angajamente și fișe de progres vizibile, consumatorii pot presupune ce este mai rău despre practicile unei companii.
- **Colaborarea între companii și producători:** Companiile de fast-food și producătorii de carne de pui trebuie să colaboreze proactiv pentru a respecta standardele ECC. Producătorii au nevoie de cumpărători dedicați pentru a justifica investițiile în practici superioare de bunăstare, în timp ce lanțurile de fast-food depind de acești producători pentru a asigura o aprovizionare constantă cu pui proveniți din medii cu condiții superioare de bunăstare. Acest parteneriat este esențial pentru construirea unui lanț de aprovizionare care să respecte standardele ECC și să răspundă preferințelor consumatorilor pentru produse cu un nivel mai ridicat de bunăstare.
- **Acțiuni legislative:** Legiuitorii români joacă un rol important în tranziția industriei către practici mai bune de bunăstare a puilor broiler prin susținerea, elaborarea și aplicarea legislației care se aliniază la criteriile ECC și reflectă cunoștințele științifice actuale privind bunăstarea animalelor. Elaborarea de politici este esențială pentru a impulsiona schimbarea la nivelul întregii industrii, menținând România la un nivel competitiv și răspunzând așteptărilor consumatorilor legate de o mai bună protecție a animalelor din ferme.

În calitate de jucător-cheie pe piața europeană a puilor broiler, industria fast-food din România are atât oportunitatea, cât și

Susținere

Humane World for Animals Europe acordă asistență companiilor implicate în îmbunătățirea aspectelor legate de bunăstarea animalelor în cadrul lanțurilor proprii de aprovizionare. Acest sprijin este în beneficiul animalelor și pregătește companiile pentru evoluția cerințelor consumatorilor și a legislației. În plus, punem la dispoziția legiuitorilor cunoștințe și expertiză privind politica de bunăstare a animalelor din ferme. Pentru a afla mai multe sau pentru a vă alătura eforturilor noastre, accesați humaneworld.org.

Referințe

- 1 Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO). Baza de date FAOSTAT. Crops and livestock products / Produse agricole și animaliere. Licență: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Extras din: www.fao.org/faostat/en/#data/QCL. Data accesării 20 decembrie 2024.
- 2 Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO). Baza de date FAOSTAT. Crops and livestock products / Produse agricole și animaliere. Licență: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Extras din: www.fao.org/faostat/en/#data/QCL. Data accesării 20 decembrie 2024.
- 3 Comisia Europeană. 2023. Eurobarometrul special 533. Atitudinile europenilor față de bunăstarea animalelor. europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=88297. Data accesării 16 februarie 2024.
- 4 Organizația Europeană a Consumatorilor (BEUC). 2024. Bunăstarea animalelor de fermă: ce doresc consumatorii. Un sondaj privind înțelegerea și așteptările europenilor. www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2024-016_Farm_animal_welfare_what_consumers_want_survey.pdf. Data accesării 28 august 2024.
- 5 McGeown D, Danbury TC, Waterman-Pearson AE, și Kestin SC. 1999. Efectul carprofenului asupra șchiopătării la broileri. The Veterinary Record 144:668-71.
- 6 Caplen G, Hothersall B, Murrell JC, et al. 2012. Analiza cinematică cuantifică anomaliile de mers asociate cu șchiopătarea la puii broiler și identifică diferențele evolutive de mers îngreunat. PLoS ONE 7(7):e40800.
- 7 Hothersall B, Caplen G, Parker RMA, et al. 2016. Efectele carprofenului, meloxicamului și butorfanolului asupra performanței puilor broiler în testele de mobilitate. Animal Welfare 25(1):55-67.
- 8 Directiva 2007/43/CE a Consiliului din 28 iunie 2007 privind stabilirea normelor minime pentru protecția puilor crescuți pentru producția de carne. eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007L0043. Data accesării 6 septembrie 2024.
- 9 Angajamentul European pentru Pui (European Chicken Commitment - ECC). Europe letter. welfarecommitments.com/europeletter/. Data accesării 6 septembrie 2024.
- 10 Comisia Europeană. Legislația UE privind bunăstarea animalelor: Sacrificarea și asomarea food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/eu-animal-welfare-legislation/slaughter-stunning_en#about-the-regulation. Data accesării 6 septembrie 2024.
- 11 Hedman HD, Vasco KA și Zhang L. 2020. O revizuire a rezistenței antimicrobiene în creșterea păsărilor în condiții de mediu cu resurse reduse. / A review of antimicrobial resistance in poultry farming within low-resource settings. Animals (Basel) 10(8):1264.
- 12 Alliance to Save Our Antibiotics. 2020. Noi norme ale Uniunii Europene privind utilizarea antibioticelor în ferme. www.saveourantibiotics.org/media/1842/2022-changes-to-european-law-farm-antibiotics.pdf. Data accesării 12 iulie 2024.
- 13 Comisia Europeană. Intră în vigoare interzicerea antibioticelor ca promotori de creștere în hrana pentru animale. Comunicat de presă 22 decembrie 2005. ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_05_1687. Data accesării 21 septembrie 2023.
- 14 Agenția Europeană pentru Medicamente. 2023. Supravegherea europeană a consumului de antimicrobiene de uz veterinar (European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (ESVAC)), 2022. Vânzările de agenți antimicrobieni veterinari în 31 de țări europene în 2022' (EMA/299538/2023). www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2022-trends-2010-2022-thirteenth-esvac-report_en.pdf. Data accesării 24 mai 2024
- 15 Giles T, Sakkas P, Belkhiri A, Barrow P, Kyriazakis I, și Foster N. 2019. Răspuns imun diferențial la infecția cu Eimeria maxima în genotipurile de pui de carne cu creștere rapidă și lentă / . Differential immune response to Eimeria maxima infection in fast and slow growing broiler genotypes. Parasite Immunology 41(9):e12660.
- 16 Manswr B, Ball C, Forrester A, Chantrey J, și Ganapathy K. 2021. Răspunsul imun al gazdei la virusul bronșitei infecțioase Q1 în două linii comerciale de pui broiler. / Host immune response to infectious bronchitis virus Q1 in two commercial broiler chicken lines Studiu în Veterinary Science 136:587-94.

- 17 Vissers LSM, Saatkamp HW, și Oude Lansink AGJM. 2021 Analiza sinergiilor și a compromisurilor dintre bunăstarea animalelor, emisiile de amoniac, emisiile de particule de materie și utilizarea antibioticelor în sistemele olandeze de producție a puilor broiler./ Analysis of synergies and trade-offs between animal welfare, ammonia emission, particulate matter emission and antibiotic use in Dutch broiler production systems. *Agricultural Systems* 189:103070.
- 18 Wageningen University & research. 2019. Plan de acțiune. Economia utilizării antibioticelor în fermele olandeze. edepot.wur.nl/475403. Data accesării 21 septembrie 2023.
- 19 Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO). Baza de date FAOSTAT. Crops and livestock products / Produse agricole și animaliere. Licență: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Extras din: www.fao.org/faostat/en/#data/QCL. Data accesării 20 decembrie 2024.
- 20 Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO). Baza de date FAOSTAT. Crops and livestock products / Produse agricole și animaliere. Licență: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Extras din: www.fao.org/faostat/en/#data/QCL. Data accesării 20 decembrie 2024.
- 21 Irimia R, Tapaloaga D, Cosmin S, Ilie L, și Tapaloaga P. 2023. Tendințele producției de carne de pui în România - o prognoză pe 12 ani / Chicken Meat Production Trends in Romania – a Twelve-Year Forecast. *Analele Universității „Valahia” din Târgoviște. Agriculture*. sciendo.com/article/10.2478/agr-2023-0002. Data accesării 6 septembrie 2024.
- 22 GlobalData. 2023. Romania Foodservice Market Size and Trends by Profit and Cost Sector Channels, Players and Forecast to 2027. www.globaldata.com/store/report/romania-foodservice-market-analysis/. Data accesării 2 iulie 2024.
- 23 Imarcgroup. 2023. Europe Fast Food Market Report by Product Type (Pizza/Pasta, Burger/Sandwich, Chicken, Asia/Latin American Food, Seafood, and Others), End User (Food-Service Restaurants, Quick Service Restaurants, Caterings, and Others), and Country 2024 - 2032. www.imarcgroup.com/europe-fast-food-market. Data accesării 2 iulie 2024.
- 24 EFSA AHAW Panel (Grupul EFSA privind sănătatea și bunăstarea animalelor), Nielsen SS, Alvarez J, Bicout DJ, et al. . 2023. Aviz Științific privind bunăstarea puilor broiler în ferme. *EFSA Journal* 21(2):7788. efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2023.7788. Data accesării 6 septembrie 2024.
- 25 Chicken Watch. Progress tracker. chickenwatch.org/progress-tracker?filterK=Broiler. Data accesării 2 iulie 2024.
- 26 Comisia Europeană. 2023. Eurobarometrul special 533. Atitudinile europenilor față de bunăstarea animalelor. europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=88297. Data accesării 16 februarie 2024.
- 27 Novel Research. 2023. Atitudinea oamenilor față de bunăstarea animalelor domestice. / People's attitude towards domestic animal welfare Raport de cercetare cantitativă. Octombrie 2023.
- 28 Comisia Europeană. 2023. Eurobarometrul special 533. Atitudinile europenilor față de bunăstarea animalelor. europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=88297. Data accesării 16 februarie 2024.
- 29 Novel Research. 2023. Atitudinea oamenilor față de bunăstarea animalelor domestice. / People's attitude towards domestic animal welfare. Raport de cercetare cantitativă. Octombrie 2023.
- 30 Maia Research. 2024. Raport de cercetare de piață intitulat Customized EU Cage Free Eggs, Cage Free Chicken Meat and Crate Free Pork Industry. January 2024.
- 31 Novel Research. 2023. Atitudinea oamenilor față de bunăstarea animalelor domestice. / People's attitude towards domestic animal welfare. Raport de cercetare cantitativă. Octombrie 2023.
- 32 Novel Research. 2023. Atitudinea oamenilor față de bunăstarea animalelor domestice. / People's attitude towards domestic animal welfare. Raport de cercetare cantitativă. Octombrie 2023.
- 33 Maia Research. 2024. Raport de cercetare de piață intitulat Customized EU Cage Free Eggs, Cage Free Chicken Meat and Crate Free Pork Industry. January 2024.
- 34 Estevez I. 2007. Limite privind densitatea de populare în cazul puilor de carne (broiler): cum se stabilesc limitele? / Density allowances for broilers: where to set the limits? *Poultry Science* 86:1265-72.

- 35 Tsiouris V, Georgopoulou I, Batzios C, Pappaioannou N, Ducatelle R, și Fortomaris P. 2015. Densitatea mare de populare ca factor predispozant pentru enterita necrotică la puii broiler / High stocking density as a predisposing factor for necrotic enteritis in broiler chicks. *Avian Pathology* 44(2):59-66.
- 36 Evans L, Brooks GC, Anderson MG, Campbell AM, și Jacobs L. 2023. Complexitatea mediului și densitatea redusă a animalelor promovează rezultate comportamentale pozitive la puii broiler / Environmental complexity and reduced stocking density promote positive behavioral outcomes in broiler chickens. *Animals* 13:2074.
- 37 van der Eijk JAJ, Gunnink H, Melis S, van Riel JW, și de Jong IC. 2022. Reducerea densității este benefică pentru comportamentul puilor broiler cu creștere rapidă și mai lentă / Reducing stocking density benefits behaviour of fast- and slower-growing broilers. *Applied Animal Behaviour Science* 257:105754.
- 38 Evans L, Brooks GC, Anderson MG, Campbell AM, și Jacobs L. 2023. Complexitatea mediului și densitatea redusă a animalelor promovează rezultate comportamentale pozitive la puii broiler / Environmental complexity and reduced stocking density promote positive behavioral outcomes in broiler chickens. *Animals* 13:2074.
- 39 Thomas D, Ravindran V, Thomas D, et al. 2004. Influența densității asupra performanței, caracteristicilor carcasei și indicatorilor de bunăstare selectați la broileri / Influence of stocking density on the performance, carcass characteristics and selected welfare indicators of broiler chickens. *New Zealand Veterinary Journal* 52(2):76-81.
- 40 Dawson LC, Widowski TM, Liu Z, Edwards AM, și Torrey S. 2021. În căutarea unui pui de carne (broiler) mai bun: o comparație între inactivitatea, comportamentul și utilizarea îmbogățirii mediului în cazul puilor de carne (broiler) cu creștere lentă și rapidă. / In pursuit of a better broiler: a comparison of the inactivity, behavior, and enrichment use of fast- and slow-growing broiler chickens. *Poultry Science* 100:101451.
- 41 Rothschild D, dos Santos MN, TM Widowski, TM, et alia 2019. O comparație a mărimii organelor între puii de carne (broiler) cu creștere convențională și cei cu creștere mai lentă. / A comparison of organ size between conventional and slower growing broiler chickens. Prezentat la Poultry Science, Montreal, QC, iulie 2019. atrium.lib.uoguelph.ca/items/3e5195b9-ef84-43a6-bfef-e3aa6d270543. Data accesării 3 septembrie 2024.
- 42 Santos MN, Rothschild D, Widowski TM. et alia 2021. În căutarea unui broiler mai bun: trăsături ale carcasei și miopatii musculare la tulpini convenționale și cu creștere mai lentă de pui broiler / In pursuit of a better broiler: carcass traits and muscle myopathies in conventional and slower-growing strains of broiler chickens. *Poultry Science* 100(9):101309.
- 43 Granquist EG, Vasdal G, de Jong IC, și Moe RO. 2019. Cazurile de claudicație și relația dintre acestea și măsurile în materie de sănătate și de producție în cazul puilor de carne (broiler). Lameness and its relationship with health and production measures in broiler chickens. *Animal* 13(10):2365-72.
- 44 Wideman Jr. RF. 2016. Condronecroza bacteriacă cu osteomielită și cazurile de claudicație la puii de carne (broiler): o revizuire / Bacterial chondronecrosis with osteomyelitis and lameness in broilers: a review. *Poultry Science* 95(2):325-44.
- 45 Dixon LM. 2020. Încet și constant se câștigă orice cursă / Slow and steady wins the race: Comportamentul și bunăstarea a raselor comerciale de pui de carne (broiler) cu creștere rapidă în comparație cu o rasă comercială cu creștere mai lentă / The behaviour and welfare of commercial faster growing broiler breeds compared to a commercial slower growing breed. *PLoS ONE* 15(4):e0231006.
- 46 Zuidhof MJ, Schneider BL, Carney VL, Korver DR, și Robinson FE. 2014. Creșterea, eficiența și randamentul puilor de carne comerciali din 1957, 1978 și 2005 / Growth, efficiency, and yield of commercial broilers from 1957, 1978, and 2005. *Poultry Science* 93(12):2970-82.
- 47 Arowolo MA, He JH, He SP și Adebawale TO. 2019. Implicațiile programelor de iluminat în sistemele intensive de producție a puilor de carne (broiler). / The implication of lighting programmes in intensive broiler production system. *World's Poultry Science Journal* 75:1-12.
- 48 Schwean-Lardner K, Fancher BI, Gomis S, van Kessel A, Dalal S, și Classen HL. 2013. Efectul duratei zilei asupra cauzei mortalității, sănătății membrelor și sănătății oculare la puii de carne / Effect of day length on the cause of mortality, leg health and ocular health in broilers. *Poultry Science* 92:1-11.

- 49 Arowolo MA, He JH, He SP și Adebawale TO. 2019. Implicațiile programelor de iluminat în sistemele intensive de producție a puilor de carne (broiler)./The implication of lighting programmes in intensive broiler production system. *World's Poultry Science Journal* 75:1-12.
- 50 Schwean-Lardner K, Fancher BI, Gomis S, Van Kessel A, Dalal S, și Classen HL. 2013. Efectul duratei zilei asupra cauzei mortalității, sănătății membrelor și sănătății oculare la puii de carne / Effect of day length on the cause of mortality, leg health and ocular health in broilers. *Poultry Science* 92:1-11.
- 51 The Humane Society of the United States. 2013. Un Raport HSUS: Bunăstarea animalelor în industria puilor de carne. / The Welfare of Animals in the Chicken Industry.
- 52 Miles DM, Branton SL și Lott BD. 2004. Amoniacul la nivel atmosferic este dăunător performanței puilor de carne comerciali moderni. / Atmospheric ammonia is detrimental to the performance of modern commercial broilers. *Poultry Science* 83(10):1650-4.
- 53 Wabeck CJ și Littlefield LH. 1972. Rezistența osoasă a broiler-ilor crescuți în cuști cu podea și în baterii cu diverse pardoseli / Bone strength of broilers reared in floor pens and in cages having different bottoms. *Poultry Science* 51:897-9.
- 54 Andrews LD și Goodwin TL. 1973. Performanța puilor de carne din baterii / Performance of broilers in cages. *Poultry Science* 52:723-8.
- 55 Merkley JW. 1981. O comparație a rezistenței oaselor la broileri crescuți în diferite condiții, în cotețe și cuști cu podea / A comparison of bone strengths from broilers reared under various conditions in coops and floor pens. *Poultry Science* 60:98-106.
- 56 Grupul științific pentru sănătatea și bunăstarea animalelor (AHAW) din cadrul Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară (EFSA Panel on Animal Health and Animal Welfare), NielsenSS, Alvarez J, Bicout DJ, et al. 2019. Aviz științific privind sacrificarea animalelor: sacrificarea păsărilor. *EFSA Journal* 17(11):5849.
- 57 Hindle VA, Lambooj E, Reimert HGM, Workel LD, și Gerritzen MA. 2010. Preocupări privind bunăstarea animalelor în timpul utilizării băii de apă pentru asomarea puilor de carne, a găinilor și a rațelor. / Animal welfare concerns during the use of the water bath for stunning broilers, hens, and ducks. *Poultry Science* 89(3):401-12.
- 58 Chicken Watch. 2018. chickenwatch.org/cage-free. Data accesării 28 august 2024.

Despre noi

Împreună, abordăm cauzele profunde ale cruzimii asupra animalelor și a suferinței acestora pentru a crea schimbări pe termen lung.

Cu milioane de susținători și activități în peste 50 de țări, Humane World for Animals – denumită anterior Humane Society International – adresează cele mai adânc înrădăcinate forme de cruzime față de animale și suferința acestora. Fiind una dintre cele mai puternice voci în domeniul protecției animalelor, ne dorim să punem capăt celor mai crude practici, să ajutăm animalele aflate în situații de criză și să construim o mișcare de protecție a animalelor mai puternică. Facem totul cu empatie și deschidere, urmărind un impact global și transformarea în realitate a viziunii din spatele numelui nostru: o lume mai umană.

**Humane
World for
Animals™**

humaneworld.org